Nr. 24. We Lwowie, Piątek 15. Grudnia 1882. Rok II.

Wychodzi do Nowego Roku 1. i 15. każdego miesiąca.

Przedpłata wynosiła:
Całorocznie z przesyłką pocztową 3 zł. — ct.
Półrocznie „ 1 „ 60 „
Ćwierćrocznie „ — „ 80 „
We Lwowie bez przesyłki:
Całorocznie 2 zł. 40 ct.
Półrocznie 1 „ 20 „
Ćwierćrocznie — „ 60 „
Pojedynczy numer 10 ct., z przesyłką 12 ct.

Bióro Redakcyi i Administracyi: „Samorządu“ we Lwowie, Rynek L. 7. I. piętro.

SAMORZĄD

PISMO SPOŁECZNE

LITERACKO-NAUKOWE i EKONOMICZNO-HANDLOWE.

Przedpłatę i ogłoszenia przyjmuje Administracya „Samorządu“ we Lwowie, Rynek l. 7. I. piętro, wszystkie urzędy pocztowe, księgarnie, agencye, kantory i t. p. w kraju i zagranicą. — Wszystkim (szczególnie Radom pow. i gm.) co naraz zamówią większą ilość exemplarzy ralamy cenę lub dajemy umówiony rabat.

Listy należy frankować. Rękopisy otwarte o niedoszłą numera są wolne od opłaty. Rękopisów nie zwracamy.

Ogłoszenia jednorazowe obliczają się po 5 ct., kilkorazowe po 4 ct., reklamy w rubryce „Nadesłane“ po 10 ct. od wiersza. Za obszerniejsze petitowego wiersza. Załącznikiem „Samorządu“ według umowy jak najtaniej.

Należytości za prenumeratę i ogłoszenia najlepiej nadsyłać przekazami pocztowymi: Do Administracyi „Samorządu“ we Lwowie

Od Wydawnictwa.

Od Nowego Roku wychodzić będą gazety „Samorząd“ i „Gmina“ wraz z *Gazetą rolniczą* naprzemian co tygodnia tak, że *w każdą niedzielę* jedna gazeta rąk czytelników dojdzie, zawierając wszystko, co się stało w kraju i zagranicą w ciągu tygodnia.

Prenumerata obu pism wynosi:
z przesyłką pocztową: bez przesyłki w miejscu:
rocznie 5 złr. — ct. | rocznie 4 złr. — ct.
półrocznie 2 „ 50 „ | półrocznie 2 „ — „
ćwierćrocz. 1 „ 30 „ | ćwierćrocz. 1 „ — „

W Niemczech kwartalnie 3 marki, w innych krajach 5 franków.

Komplet gazety *Samorząd* z lat 1881. i 1882 kosztuje z przesyłką pocztową tylko 1 zł.

Władze autonomiczne raczą przy układaniu i uchwalaniu budżetu wstawić odnośną kwotę jako przedpłatę na nasze gazety. Uboższe gminy małomiejskie i wiejskie, oraz nauczyciele szkół ludowych niech wcześnie udają się do Wydziałów powiatowych z prośbą o zaprenumerowanie dla nich obu pism.

PP. Sekretarzy powiatowych i gmin, prosimy o przysłanie nam sprawozdań z czynności władz autonomicznych, a łaskawych czytelników o rozpowszechnianie naszych pism.

Celem zamknięcia rocznych rachunków upraszamy usilnie o pokrycie zaległości prenumeracyjnej według skazówek, podanych *na adresie*, tudzież o odnowienie przedpłaty, ponieważ nikomu nie będzie się bezpłatnie posyłać gazet!

Wprowadzając wszelkie a możliwe ulepszenia w wydawnictwie, staramy się, aby *każdy numer stanowił dla siebie skończoną całość.*

We Lwowie dnia 15. Grudnia.

W ostatnim numerze tegorocznym czujemy się obowiązani, rzucić choć pobieżnie oko na ubiegły rok 1882. Ogólnie powiedziawszy: stan Galicyi pod każdym niemal względem nie jest do pozazdroszczenia. Nasz samorząd krajowy, z takim trudem wywalczony, jest połowiczny, dlatego obracając się w szczupłych granicach i przy braku kompetencyi w ważniejszych kwestyach, rozwija się zbyt powoli, do czego głównie przyczynia się chojętność ogółu dla spraw własnych. Władze rządowe mało dostarczają autonomii poparcia, używając autonomicznych czynników li tylko do pomocy przy ściąganiu podatków i rekrutów. Głęboko zakorzeniony biórokratyzm, patrzący na formę a nie na samą rzecz, panuje jeszcze wszechwładnie we wszystkich urzędach, ba nawet zaraził wolne dotąd od biórokracyi władze autonomiczne. Wiele Rad i Wydziałów pow. jest bez życia i inicyatywy, a Rady i Zwierzchności gminne stały się po większej części polem do zdobycia przewrotnym jednostkom korzystnego wpływu, znaczenia i korzyści w gminach. Stąd pochodzi ruina małżynka miast i miasteczek, a upadek wsi!

Bieda powszechna ogarnęła wszystkie warstwy społeczeństwa galicyjskiego: zadłużoną jest do połowy wartości większa i mniejsza własność ziemska, która nie może lub nie chce prowadzić postępowego a rozumnego gospodarstwa; dalej przepełnienie urzędniczej inteligencyi we wszelkich zawodach, słaby przemysł i podupadłe rzemiosła, ograniczony na obce towary handel, niższe warstwy bez zarobku lub chęci do pracy, źródła dochodu wyczerpane, a oświata postępująca ślimaczym krokiem, — oto niepomyślne rysy obrazu Galicyi. Dodajmy do tego spory narodowościowe i religijne, chylącą się coraz niżej moralność ludu, zwiększające się co chwili podatki wobec braku wyższych dochodów i zarobku, itd., a pojmiemy, że życie w takich warunkach staje się nieznośnym.

Pomimo tego smutnego położenia naszego kraju, nie mamy co rozpaczać, a tém mniéj z założonemi rękami wyczekiwać społeczno-ekonomicznej katastrofy. Przeciwnie postawmy sobie jasno program naszej działalności na przyszłość, i z zapałem wykonajmy go co do „joty“. I tak: w miejsce niedołężnego Sejmu, z przeżytych i bezbarwnych posłów złożonego, wybierzmy na wiosnę lepszy, czynniejszy i gorliwszy, coby śmiało podniósł sztandar dawnej rezolucyi z r. 1868., domagającéj się obszernego samorządu w kraju. Z rozszerzeniem przywilejów autonomicznych wzbudzi się i żywsze poczucie u obywatelstwa zaradzenia dotychczasowym niedostatkom, gdyż przeciw złemu posiadać będziemy broń w ręku. Otrząśmy się już raz z przestarzałych form narzuconej nam biórokracyi, — wszelkie urzędy bowiem są dla publiczności, która z własnéj kieszeni je utrzymuje, a nie publiczność dla urzędów. Przeciw bezczynności władz, rządowych i autonomicznych, walczmy otwarcie lecz uczciwie, — wykrywajmy samolubstwo osób, postawionych na czele instytucyj krajowych. W życiu domowém i publicznem zaprowadzajmy potrzebne a możliwe oszczędności; zadłużeni niech konwertują w zakładach kredytowych swe wysoko-procentowane długi na niższe procenta, i spłacają łatwe ratami, oczyszczają swe posiadłości; żyjmy przytém według stałych dochodów, a nie nad stan i możność, stósownie do stanowiska w hierarchii społecznéj lub urzędniczéj. Wszelkiemi siłami podnośmy nasze rolnictwo, rękodzieła i przemysł, — te źródła produkcyi i dobrobytu kraju. Wyrobom i produktom krajowym dawajmy zawsze pierwszeństwo przed obcym towarem zagranicznym, choćby tenże z fabryk doskonalszym do nas się dostawał. Zakładajmy wszędzie, w każdéj gminie, szkoły ludowe, byle małe a praktyczne, — to poziom oświaty szybko u nas się podniesie. Zamiast do przepełnionych dziś urzędów, niechaj młodzież rzuca się na praktyczne pole ekonomii, do handlu i rzemiosł, rolnictwa i przemysłu itd. Opiekując się szczerze biednymi i podupadłymi, dostarczajmy zarobku rzetelnego roboczej klasie, aby jej przeciw innym warstwom nie zrażać i do skrajnych zasad nie pobudzać. Zakończmy ostatecznie sprzeczki narodowościowe, szkodliwe pracy spokojnéj, bo wtedy duchowieństwo ruskie, zaniechawszy nienawiści i rozdwojenia, wpływać będzie na ludność w duchu zgody, moralności i porządku społecznego. Budźmy z uśpienia i zaściankowości bezczynne dotąd żywioły wezwaniem ich do pracy organicznej, która — jak na teraz — powinna być treścią naszego życia.

Tylko gorliwie i sumiennie pracując dla dobra kraju, i to we wzajemnéj miłości wszystkich stanów, wyznań i narodowości, — możemy dojść do poprawienia naszych opłakanych stosunków i do dawnej zamożności kraju naszego.

Rada państwa w Wiedniu.

Obie Izby Rady państwa rozpoczęły już obrady. Minister skarbu dr. Dunajewski przedłożył preliminarz budżetu państwowego na r. 1883, według którego suma potrzeb państwa wyniesie 491,881.215 zł., dochody zaś 460,218.810 zł., przeto niedobór powinienby uczynić przeszło 31 milionów zł. Do tego niedoboru jednakże przyczyniają się najwięcéj koszta wojskowe w wysokości 25 milionów — w rzeczywistości więc tegoroczny niedobór: jest o 12,743.294 zł. mniejszym od zeszłorocznego. Ogólem stosunki ekonomiczne i finansowe państwa znacznie się poprawiły, a rząd stara się przez wniesienie odpowiednich ustaw o przywrócenie równowagi w budżecie. Tym celem przedłożył p. Minister 4 projekta ustaw: o zmianie podatku zarobkowego, o opodatkowaniu towarzystw akcyjnych i innych spółek zarobkowych (obowiązane będą do składania publicznych rachunków), o zaprowadzeniu podatku od renty i o podatku osobisto-dochodowym. Środki te przyczynią się niewątpliwie do stanowczego uporządkowania gospodarstwa Przedlitawii, oraz uwolnią na przyszłość ubóższe klasy od niesprawiedliwych ciężarów.

Wkrótce wejdą na stół Izby poselskiéj następujące przedłożenia: nowela do ustawy górniczéj (obejmie przepisy służbowe i reguluje kasy gwarectwa), projekt ustawy o organizacyi ochrony lasów, o obowiązku odszkodowania przy wypadkach w przedsiębiorstwach przemysłowych itd. Nadto wniesiono już kilka projektów mniejszego znaczenia, np. o zmianie w okręgu wyborczym gmin wiejskich Nowego i Starego Sącza, Krynicy, Limanowej itd. (należeć będą do Nowego Sącza), kredyt uzupełniający 248.160 zł. na pomnożenie straży skarbowéj w skutek nowéj taryfy cłowéj (w Galicyi powiększoną zostanie straż skarbowa o 172 ludzi) itp. Uchwalono już ustawę co do dalszego poboru podatków według dotychczasowéj normy aż po koniec marca 1883., zanim przyszłoroczny budżet nie zostanie całkowicie przyjętym.

W nowym preliminarzu budżetowym wydatki na budowę dróg w Galicyi podane są o 171.000 zł. wyżéj, niż w b. r., a to z powodu zamieszczonéj budowy mostu na Dniestrze pod Zaleszczykami i rekonstrukcyi drogi powiatowéj żmigrodzkiéj. Ponieważ atoli wydatki na budowle wodne (233.000 zł.) nie uległy korzystnéj zmianie, postanowiło Koło polskie postawić wnioski w sprawie regulacyi rzek w Galicyi i domagać się ustawy o ochronie lasów. Dalej Koło polskie zajmowało się nową *ustawą przemysłową*, która stoi właśnie na porządku dziennym Izby deputowanych, i oświadczyło się za przymusowemi korporacyami i za składaniem dowodu uzdolnienia przez przemysłowców.

SĄDY WÓJTOWSKIE W KARCZMIE.

Słonko stało już wysoko, gdy dojeżdżałem do wsi Majdanu, dokąd byłem delegowany z ramienia Wydziału powiatowego, w celu zbadania nadużyć, popełnianych dość często przez naczelnika gminy, Wojciecha Konowicza. Był to dzień jarmarku w sąsiedniem miasteczku z górywięc byłem przekonanym, że ludzi nie zastanę w domu i dopiero późnym wieczorem lub nazajutrz rozpocząć będę mógł dochodzenia urzędowe. Z zupełną rezygnacyą kazałem prosto zajechać do *kancelaryi gminnéj*, która mieściła się w budynku szkolnym, zamierzając wolny czas poświęcić bliższemu rozpatrzeniu się na miejscu, oraz dowiedzieć się coś o samej osobie pana wójta od obywatela, księdza proboszcza i nauczyciela. Zajechawszy przed szkołę zamkniętą, dopiero po dłuższem szturmowaniu dowiedziałem się od jakiejś baby, iż „pan profesor“ wyjechał do miasta na jarmark, a wójt z przysiężnymi, pisarzem i „policajem“ są w karczmie, gdzie sądzą sprawę Herszka arendarza i „kuma“ Macieja.

Rozciekawiony tym sądem rozjemczym we wsi, kazałem prędko jechać do karczmy, aby być obecnym przy ferowaniu wyroku, a niewidzialny i niepoznany posłuchać niejednę tajemnicę wioski. Majdan była to kolonia czysto polska, złożona z dawno osiadłych tu Mazurów, którzy jednak łącząc się z mieszkającymi w około Rusinami, skazili język przymieszkami ruskiemi. Byt materyalny był tu średni, a mógł być nawet dostatni, bo prócz urodzajnéj gleby rozsiane były gęste lasy w całéj okolicy, i uprawa chmielu nie małe zyski przynosiła. Takie myśli snuły mi się po głowie, gdy w tem stanąłem podle karczmy, która mi rychło wyjaśniła powód małéj zamożności włościan.

Karczma była budynkiem obszernym, murowanym, z dużemi oknami, i dachówką pobitym, — lepiej się przedstawiała, niż szkoła Rozliczne i rozległe zabudowania obok karczmy świadczyły, że szynkarz zajmuje się gospodarką nie na żarty, a czystość przed karczmą i schludnie pobielone ściany nadawały karczmie pozór zajazdu małomiasteczkowego. Wszedłem niepostrzeżenie do pobocznéj izby szynkowéj, skąd przez uchylone drzwi doskonale wiedzieć i słyszeć mogłem, co się w głównym szynku działo.

Urządzenie izby szynkowéj było pojedyńcze, przez cały bowiem środek ciągnął się długi stół aż do baryery, oddzielającéj podwyższony szynkwas od reszty izby. Za stołem w środku siedziała cała starszyzna gminy, złożona z 5 osób. Pierwszy w oku wpadł mi mężczyzna szpakowaty, w czapce barankowéj w czamarce siwéj, sukiennej do stanu przykrojonéj, a w butach z wysokiemi cholewami, — siedzący w pośrodku. Nos wpadający w kolor błękitno-siny, zdradzał w nim miłośnika alkoholu, a policzki krwią tryskające udowodniały, że libacya dość długo już trwały. Był to naczelnik gminy. Po prawej jego ręce siedział mężczyzna w siwym surducie a kapeluszem na głowie; zarost rzadki w rudawo wpadający i oczka małe a ruchliwe na dużej twarzy, sprawiały niemiłe wrażenie i wzbudzały pewną odrazę — do p. pisarza gminnego Taubinka. Trzej inni w kożuchach i palonych butach, z odkrytą głową, świecącą, podgolonąłysiną, z wąsami strzyżonymi i burymi oczami, w dół spuszczonymi — to dwaj przysiężni i [illegible] trybunał sądu wojtowskiego w karczmie...

Blisko progu w pokornéj postawie stał gospodarz Maciej wraz z kilku młodzieżami jako świadkami jednej strony — a arendarz Herszko za szynkwasem w towarzystwie żony Sury, sześcioro bachorów i ich belfera, to druga strona interesowana. W izbie było ciemno od fajczannego dymu, które obficie puszczali i sędziowie i winowajcy, z wyjątkiem p. naczelnika, przed którym leżał rożek z tabaką i kraciasta chustka. Sprawa widocznie nie rozpoczęła się jeszcze, gdyż Herszko zdejmował z siebie dziesięcioro przykazań, a za szynkwasem siedziała młoda, czarnobrewa Sura, fertyczna i obrotna, której cała postawa i zachowanie odbijało od bladego oblicza Herszka. Właśnie racząc sędziów mocną „paruchą“ rozpowiadała o powodzie sporu.

„Uważcie no panie Franciszku (tu naczelnik kiwnął głową, mrugnął oczyma, podniósł rożek i potraktował tabaką sąsiadów), wy taki rozumny człowiek i setny gospodarz (tu naczelnik z dumą nacisnął czapkę na prawe ucho), — gadajcie sami, co z takim złodziejem zrobić? Wun ukradł od mego Herszka dziesięcioro przykazań.“ — Na to wszyscy członkowie sądu posiwali z ogromném ubolewaniem głowami.

„Anu naj, rozkażcie im, jak to było?“ zagadał siedzący po lewicy przysiężny.

„„Jak to było? — powtórzyła Sura — mój Herszko pojechał z tym chłopem...

„„Ej! krwi żydowska, jo nie chłop, jeno gospodarz!“ — przerwał oskarżony, zaciskając ręce w kułak.

„Wun gospodarz, hersie, wun gospodarz, panie Franciszku, gdzie wun gospodarz? To pan naczelnik u mnie gospodarz, a nie taki złodziej, ganef!...

„Sure nie klnijcie (krzyknęła żona obwinionego), bo mój jak was złapie, to z was duszę wytrzęsie!...“

„„Gwałtu! co tu rozbój w biały dzień? u mnie w karczmie! Wy do kryminału pójdziecie, po co wun ukradł dziesięcioro przykazań! — To było, panie Franciszku, w sądny dzień. Mój Herszko, co jest syn wid rabina, pojechał z Maćkiem do miasta, coby się w bóżniey pomodliwać. Jak wun się wymodlił, (tymczasem starszyzna wypróżniła kieliszki, a policaj kiwnął laską na obwinionego, który czemprędzej kazał świeżą padać kolej) — rozebrał Herszko swoje koszule i przykazania z siebie i książki, i schował to do worka i siadł na wóz i kazał do domu jechać. Ale na drodze z wielkiego modlitwy i co nie jadł cały dzień, zasłabł i zasnął. A jak przyjechał do domu, taj worka na furze już nie było. Tak Herszko pyta się: Ty durnyj chłop, a gdzieś mój worek podział? — A wun na to: A to co? ja twego worka pilnować będę, musiałeś w mieście zostawić albo po drodze zagubić! — I pojechał do domu i mego Herszka jeszcze nałajał. Aż tu wczoraj Szloma z miasta przyniósł Herzkowi jego przykazania i koszulkę, i powiada, że to wszystko Maciek chciał jemu za duże pieniądzów sprzedać, bo mówił, że wun to znalazł na drodze“.

Naczelnik zachrapał już w połowie opowiadania Sury, ale p. pisarz cucił go co chwila wódką i potrząsając go łokciem. Wreszcie gdy żydówka skończyła, naczelnik przetarł oczy i zapytał siedzącego po lewicy krótko: „A co kumie?“

Sędzia przysiężny ruszył ramionami, kiwnął ręką, wyjął z ust fajkę, splunął, sapnął i po dłuższym namyśle bąknął:

„[illegible] naj [illegible] Maciek, jak

przeprowadziło atoli kilka poprawek do ustawy np. aby uznanie pewnych rodzajów przemysłu za prowadzenie rzemiosła przysługiwało w pierwszej instancyi krajowym władzom politycznym, a ministerstwu dopiero w drugiej; dalej aby przemysł domowy (którym u nas zajmują się z potrzeby włościanie) nie był zaliczonym do rękodzieł koncesyonowanych itd.

Z wniosków i rezolucyj posłów zasługują na wymienienie: projekt ustawy o opodatkowaniu wędrownych handlów i t. zw. wyprzedaży, tudzież domokrążców, wniosek o wydanie ustawy przeciw fałszowaniu pokarmów, wreszcie wezwanie do rządu, aby bezzwłocznie wniósł projekt ustawy o utworzeniu samoistnych izb przemysłowych, tudzież reorganizacyi Izb handlowych. Oczywista, że żaden z tych wniosków nie wyszedł z Koła polskiego, które zasklepione w zacofanym utylitaryzmie i przy zwykłej ospałości nie zdobędzie się zapewne na inicyatywę. Żeby choć Delegacya nasza postarała się o przeprowadzenie życzeń tegorocznego Sejmu lub o sankcyonowanie przezeń uchwalonych ustaw! Ale gdzie tam!!..

Wydział krajowy.

Na czas nieobecności we Lwowie dr. Fr. Smolki, który przewodniczy obecnie wiedeńskiej Izbie deputowanych, objął bióro gminne p. Waleryan Podlewski, a do kierownictwa bióra szupasowego powołany został zastępczo p. dr. W. Waygart. Skutkiem petycyi towarzystwa „Spójnia“ we Lwowie, udzielił Wydział kraj. 400 zł. dalszej subwencyi na sprowadzenie tkackich warsztatów Jacquardta i nauczyciela tkactwa, oznajmiając gotowość poprzeć odpowiedniemi zasiłkami i pożyczkami z funduszu kraj. zawiązane już, lub zawiązać się mające za staraniem delegatów „Spójni“ stowarzyszenia tkaczy, oraz udał się do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c.k. Ministerstwa wyznań i oświecenia dla p. Elwarda Augustynka pozwolenia do zajęcia się sprawą organizacyi przemysłu tkackiego w kraju naszym w porozumieniu z zarządem „Spójni“.

Krajowe bióro melioracyjne Wydziału kraj. wykazuje w ubiegłym roku znaczne rezultaty, które świadczą niewątpliwie o coraz silniéj w kraju objawiającej się dążności do korzystania z dostarczonych przez Sejm środków polepszenia warunków gospodarstwa rolnego. Studya i plany wstępne dla regulacyi górnego Dniestru i jego dopływów, i kilka budowli wodnych były wykonane pod dozorem i kontrolą inżyniera bióra melioracyjnego. Nadzór ten obejmował budowle wodne przy osuszeniu 15.000 morgów w powiecie dąbrowskim, przy regulacyi Wisłoki pod Jasłem i ubezpieczenie brzegów Wisłoka na drodze kraj. pod Rzeszowem, dalej zdjęcia szczegółowe i wypracowanie projektów ubezpieczenia mostu na Prucie pod Śniatynem oraz regulacyi Swicy pod Skołowem i Baliczami, dalej zbadanie na miejscu warunków regulacyi rzeki Doby pod Rożniatowem, przerobienie projektu odprowadzenia wód po lewéj stronie drogi kraj. Dębicko-Tarnowskiéj w powiecie mielackim i zajęcia szczegółowe dla regulacyi Wisłoka w pow. sanockim na przestrzeni 26 klm.

Według powiatów wykonano b. r. przez inżynierów bióra melioracyjnego następujące roboty: W powiecie złoczowskim przeprowadzono osuszenie 50 mor. łąk 130 mor. bagna (w Kabarowicach). 50 mor. brodzkim wykonano wykop młynówki w Nakwaszy. W pow. kamionieckim zrobiono znaczne zdjęcia niwelacyjne, mianowicie w Okładowie na obszarze 110 morgów bagna nieużytecznego celem osuszenia i zamiany na łąkę przez nawodnienie, oraz na obszarze 193 morgów torfiastej łąki i 5 morgów potoku; w Majdanie na obszarze 100 m. roli i łąk dla osuszenia otwartemi rowami; w Dębinach na przestrzeni 68 m bagna i 60 m. mokrych łąk lasowych dla osuszenia i nawodnienia. W pow. jarosławskim wykonano zdjęcia niwelacyjne na przestrzeni 119 m. roli pod drenowanie w Laskach i Wysocku, a w pow. rzeszowskim na przestrzeni 6 klm. potoku. W Sanowskiem zatrudniony był jeden inżynier przez całe lato następującemi robotami: w Besku wykonano drenowanie 79 m. roli i osuszenie 44 m. łąk, w Jaćmierzu drenowanie 33 m. roli i nawodnienie 11 m. łąk, w Zboiskach nawodnienie 8 m. łąk; nadto dokonano zdjęcia niwelacyjnego: w Besku na obszarze 35 m. roli dla drenowania i 16 m. łąk dla osuszenia i nawodnienia, w Jaćmierzu 21 m. łąk w tym samym celu, w Zboiskach 5 m. łąk i w Jarowcach 50 m. łąk dla nawodnienia. W pow. samborskim wypracowano projekt drenowania 11 morgów w Bilinie. W Zydaczowie przeprowadzono zdjęcia i wypracowano projekta generalnego osuszenia otwartemi rowami 405 m. pastwisk celem wydzielenia powierzchni na rolę i założenie folwarku dla fundacyi Skarbkowskiéj; w powiecie zaś wykopane zostały zdjęcia w Rudnikach 354 m. roli dla drenowania, 150 m. łąk dla nawodnienia i 155 m. bagnisk dla osuszenia. W pow. zaleszczyckim wykonano zdjęcia na obszarze 21 m. moczarów na łąkę w Dobrowlanach. W Tarnowie expozytura bióra melioracyjnego rozwinęła w kilku powiatach działalność, a mianowicie wykonała zdjęcia niwelacyjne w powiecie tarnowskim (w Jastrzębce, Gumniskach i Krzyżu 174 m.), pilźnieńskim (w Zassowie 110 m.), kolbuszowskim (w Weryni 300 m.) i łańcuckim (50 m.) Expozytura tarnowska dokonała drenowania w Gumniskach, Krzyżu i Weryni na przestrzeni 50 m., i w Kobierzynie (pow. dąbrowskiego) 9 m. W Zassowie osuszono otwartemi rowami 162 m. Liczba zgłoszeń z expozyturze tarnowskiej wzrasta ciągle tak, że obecne siły techniczne zaledwie w połowie podołać mogą zadaniu. Odzywają się już stamtąd głosy za tworzeniem dalszych expozytur w zachodniej części kraju, do czego zachęca przykład Sanoka, gdzie z Nowym rokiem powstaje nowa expozytura bióra melioracyjnego.

Sprawy powiatów, gmin i obszarów dworskich.

Dary. Cesarz udzielił z prywatnéj szkatuły komitetowi kościelnemu rz. kat. w Olesku 100 zł. zapomogi na restauracyą kościoła, tudzież gminom: Krużlowa wyżna i niżna, i Starawieś w pow. grybowskim 100 zł. na budowę szkoły.

Sankcyonowanym został uchwalony przez Sejm krajowy projekt ustawy o dalszém przeprowadzeniu zmian w dotychczasowém odgraniczeniu okręgów Reprezentacyj powiatowych.

Trybunał administracyjny orzekł w sporze między gminą Nowego Sącza a Ministerstwem oświaty, że płacenie pensyi wdowom po nauczycielach normalnych, mianowanych przed r. 1873, należy do gminy.

Brzesko. *Sejmik relacyjny.* Poseł sejmowy z miejsczych posiadłości x. Jan Kitrys zdawał dnia 5 bm. sprawozdanie z czynności swoich. Zgromadzeniu w sali Rady pow. przewodniczył p. sędzia Tułasiewicz. W ogólnym poglądzie na działalność Sejmu ubiegłéj kadencyi, podniósł sprawozdawca dwa pytania: czy Sejm podołał zaradzić wszystkim potrzebom kraju? a ponieważ z powodu wielkich trudności i krępujących go ustaw zasadniczych itd. nie podołał temu, jak się wywiązał z tych zadań, które w jego kompetencyą szczupłą wchodziły? Poseł powiada, że dobrze, — że Sejm nie był bezprogramowym, bo pp. Marszałkowie w powitalnych mowach wytykali program czynności. Sejm uchwalił kilka projektów do ustaw, które wywrą dobroczynny wpływ na przyszły dobrobyt kraju (np. bank krajowy, ugoda indemnizacyjna, rezolucya co do regulacyi rzek itd.). Sejm popierał radni pp. pocztmistrz Kotowicz i inżynier d. ob. krajowych Cywiński, spowodował lad w gminie a porządek w miasteczku. Wybrukowano cały rynek i ulicę do kościoła prowadzącą, teraz trzebaby wszystkie inne ulice, a przedewszystkiem postarać się o przyszły pożarowe.

Jaworów. We wsi Cetula panuje jaki taki porządek, jest tu szpichlerz gromadzki i kasa gminna, pisarzem miejscowy i zamożny gospodarz Piotr Noc, członek Wydziału pow., który jako wysłużony żołnierz umie czytać i pisać po polsku, ruski i niemiecku. Pijaków tu nie ma. W sąsiedniej wsi *Jazowie nowym* umarł niedawno pisarz gminny Stefan Wasylycia, mając lat 45. Nieboszczyk był przez kilka lat pisarzem w 6 gminach, a później w 3 gminach: Jazowie, Szkle i Starzyskach; znał dobrze pisarstwo i adwokaturę z praktyki, ogółem uchodził za mądrego i uczciwego człowieka. Cześć mu!...

Kraków. *Rada miejska* przedłużyła na 2 lata tymczasowy układ z Towarzystwem dessuskiém o oświetlenie miasta gazem, dalej uchwaliła zasadniczo, by wadya przy licytacyach na dostawy miejskie były wyższe. Na odrestaurowanie rondla bramy Floryańskiéj, tego ślicznego zabytku czasów średniowiecznych, wyznaczono na 2 lata razem kwotę 5.500 zł., zaś na zabezpieczenie wału ochronnego od Wisły pomiędzy Rybakami a Skałką 5.700 zł., a na sprawienie 2 zegarów transparentnych 700 zł. Wreszcie polecono nadal Magistratowi, 1) aby wszelkie projekta budowy i robót, tudzież prześlocenia i reparacyi, których koszt 500 zł. przenosi, mające być zamieszczone w budżecie roku następnego, przedkładane były Radzie mw r z szczegółowo opracowanymi planami i kosztorysami najdalej do 1. lipca każdego roku, 2) aby licytacye na przedsiębiorstwa powyższe, były ogłaszany każdego roku przed 1. kwietnia.

Lwów. *Rada miejska* uchwaliła prócz wielu spraw podrzędnego znaczenia: 1) domagać się niesankcyonowania ustawy budowniczej dla m. Lwowa, uchwalonej na tegorocznej sesyi sejmowej z zmianą §§. 77 i 81., w których udzielanie konsensów na budowle przyznano magistratowi, a na właścicieli kamienic, niespełniających nakazów magistratu, wymierzoną być może oprócz grzywny także areszt (uchwała ta jest niepolityczną i nielogiczną, bo podobnami rekursami osłabiamy znaczenie Sejmu, zresztą we wszystkich ustawach budowniczych przyznano Magistratom powyższe przywileje przyp. red). 2) zaprowadzić nowy plan oświetlenia miasta (w zimie palić się mają wszystkie lampy do godz. 11, poczem co trzecia lampa przez całą noc), 3) aby urząd podatkowy nie przysłał egzekutorów prawie równocześnie z nakazem płatniczym, i aby przyjmował od kontrybuentów podatki także w niedziele i święta, 4) przeprowadzić nowe wybory do Rady miejskiéj d. 25. stycznia 1883., do którego aktu wybrano specyalną komisyą, 5) pobierać prowizoryczuie aż do uchwalenia budżetu na r. 1883. podatki i dodatki w tej samej wysokości, co w br. Magistrat wzywa obywateli z powodu szerzącej się epoty do szczepienia dzieci, z którym 89% jest nieszczepionych. Piękna polleya zdrowia panuje w stolicy!..

Lwów. Poseł na Sejm krajowy p. Teofil Merunowicz wydrukował popolsku i ruski *Pismo do gmin wiejskich powiatu lwowskiego* (Lwów 1882 str. 16), w którem zdaje szczegółowo sprawę z czynności swej w Sejmie. Nie wyklucza to możności, że w razie potrzeby poseł stanie przed wyborcami.

Łętowina koło Jordanowa. Nasza *Rada gminna* pochodzi z wyborów w kwietniu br. przeprowadzonych. Prócz samych porządnych gospodarzy, należą do składu Rady i obdarzeni kasą: proboszcz Jakób Wolny i wikary Jan Kobiela. Sekretarzem gminym jest p. Józef Janicziak, wykształcony człowiek. Na posiedzeniu Rady gminnej d. 17. listopada uchwalono budżet na r. 1883., wykazujący rozchodu 876 zł. 68 ct., przychodu tylko 159 zł. 8 ct., — na pokrycie więc niedoboru w kwocie 717 zł. 60 ct. ustanowiono dodatki do podatków bezpośrednich. Do kasy pożyczkowej gminnej obrano 2 kasyerów gminnych. P. sekretarz przypomniał uchwalony wniosek względem zasypki owsa do szpichlerza w drodze dobrowolnych datków, na co jednogłośnie wyznaczono miesiąc styczeń r. 1883. W myśl wezwania Wydziału powiatowego w Myślenicach (z d. 15. września 1882. L. 3.442) wybrano Urząd rozjemczy z 3 członków i doniesiono o tém Wydziałowi pow. Również obrano pełnomocnika do pozywania przed sąd pow. dłużników, niechcących płacić pieniędzy kasie pożyczkowéj gm. dobrowolnie zwróciła, dlatego postanowiono, aby dłużnicy téj kasy punktualnie procenta oddawali, a niepoślizni środkami prawnymi do tego zniewalani byli, z opartymi zaś w sposób ustawy przepisany postępować należy.

Myszyn, wieś powiatu kolomyjskiego, odznacza się nie lada porządkiem. Zasiedziałe tu krzyż pamiątkowy na zniesienie poddaństwa, świlicę bractwa wstrzemięźliwości, piękną cerkiew z dzwonnicą, porządną szkołę, zasobny spichlerz gminny, dwie kasy pożyczkowe (cerkiewną i gminną) itd. Wśród ogrodu stoi osobny dom jako *kancelarya gminna*, na którym umieszczony został herb, tj. krzyż, a pod nim dwie ściśnięte ze sobą ręce. W téj kancelaryi mieści się czytelnia i bank, ta zbiera się co niedzieli i święta dużo ludu: jedni czytają, drudzy rozprawiają o rzeczach pożytecznych, inni zaś łatwiają interesa urzędowe, inni znów składają raty pożyczkowe, — słowem kancelarya gminna jest ratuszem wiejskim. Do karczmy chodzą tylko niepomnie! — Można n. p. cyframi oznaczyć korzyść, jaką ludowi przynosi roczna kancelarya gminna. Jeżeli tylko 100 gospodarzy chodzi co niedzieli i święto do kancelaryi i zaszczyca po 20 ct., któreby w karczmie przepili, to przy 52 niedzielach i 50 świętach czyni przeszło 2000 zł. Ileżby więc dochodu rocznego przyniosła kancelarya większym gminom? Niedaleko od myszyńskiéj kancelaryi znajduje się kremik gromadzki w domu, gdzie jest obszerna komnata na zebrania i fotel do wódczian. W końcu jest murowana i sklepiona z kamienia piwnica gminna na skład nafty. W Myszynie potrzebuje 400 numerów tygodniowo 400 litrów nafty, choć są chaty, co spotrzebują na tydzień i 2 litry. Tych 400 litrów czytcza beczkę 4-cetnarową na tydzień, a na 52 tygodnie w roku czyni 52 beczek dla téj wsi, w której wszyscy już świecą lampkami naftowemi i mają jasne światło. Ile na tem zyskuje zdrowie, a szczególnie wzrok? A ile to nafta przyczynia się do zwiększenia pracy, bo lud bez odpowiedniego światła wcześnie idzie spać i leniwieje. Gmina tutejsza kupiła otóż w Rungurach naraz 40 beczek i zapłaciła za nie 20 złr., tj. litra nafty kosztowała tylko 5 ct., a nawet dołączywszy zachód, płacnie i sprowadzenie, to zawsze trzebaby w karczmie trzy razy więcéj (lub 16 ct.) za litre płacić, a ma się obszerna nafta, nie jak w wprost sprowadzoną dobrą. To znaczy dobra gospodarka ekonomiczna w gminie.

Ostrów koło Szczerca. Po usunięciu tutejszego naczelnika gminy, czyna Mokrego i pisarza Mykitki za rozliczne nadużycia i defraudacye w kasie gminnéj, objął wójtowstwo w zastępstwie Mikołaj Kurylak, nadzorca powiatowych dróg, który przybrał sobie za pisarza p. Franciszka Sakiewicza, zatopę prokuratoryi w sądzie szczerzeckim. U nas odbywały się w lecie wybory do Rady gminnej, lecz prasciw nim wnieśli niektórzy włościanie protest jeszcze 26. czerwca, który dotąd zalega w Namiestnictwie, dlatego nie może nowa Rada wejść w życie, a stara nie ma większości, bo z 12 radnych jedna część zasupendowana, jedna wymarła a jedna przeniosła się do innych wsi. Oby tylko gospodarka gminna na tem prowizoryum nie straciła!.

Przemyśl. Nasza *Rada miejska* zabrała się z gudną pochwały sumiennością do uchwalenia przyszłorocznego budżetu, w czem główna zasługa p. burmistrza dr. Dzierskiego. Preliminowane dochody z dóbr ziemskich, realności miejskich, z praw i przywilejów, papierów i kapitałów, z kamieniołomów, z tytułów publicznych itd czynią łączną sumę 114.463 zł. Przy uchwaleniu wydatków postanowiono ogłosić konkurs na posadę stałego budowniczego miejskiego z płacą roczną 1.500 zł. i trzema kwinkwieniami po 150 zł. z zastrzeżeniem, że budowniczemu nie wolno żadnych przedsiębiorstw ani w mieście ani poza miastem przyjmować. Rada przyjęła budżet szpitalny, wykazujący pozornie poarycia 22.942 zł. a potrzeby 16.024 zł., a właściwie niedoboru około 2.000 zł., dla którego wyrównania uchwaliła podwyższyć taxę leczenia od dorosłych o 33 na 40 ct., od dzieci z 20 na 25 ct. od każdego dnia leczenia w szpitalu.

Stanisławów. Przy zbliżających się wyborach do *Rady gminnej* powstała tu tajemnicza ulotka, która w sposób dość nietajemny dąży do usunięcia dra Kamińskiego z burmistrzowstwa. Otwarciej występuje pewne grono mieszczan z żądaniem, aby dotychczasowy burmistrz zrezygnował z mandatu poselskiego do Rady państwa, a z całym zapałem oddał się na miejscu sprawom miasta.

Szczerzec. Dnia 1. grudnia odbyły się u nas wybory do *Rady gminnéj*. Mimo przesiągi kraczłytów weszło w skład nowéj Rady 10 chrześcian na 18 radnych, a mianowicie 2 nauczycieli, proboszcz, notaryusz, pocztmistrz, adjunkt sądowy i kancelista. Pomyślny wynik wyborów zawdzięczamy usilnym zabiegom pocztmistrza p. K.

Tarnów. *Budżet powiatowy* na r. 1883. wykazuje następujące pozycye: Na cele szkolnictwa musi być pobierany 4% dodatek do podatków. Na potrzeby administracyjne i spłatę długów (24.000 zł.) wystarczy 7% dodatek. Na koszta ogólnego zarządu dróg powiatowych (Tarnów-Czyżów w długości 22.85 klm. Tarnów-Gromnik 27.44 klm., Tuchów-Jodłowa 20.152 klm. Tysogóra Radomyśl 12 klm. Tarnów-Zakliczyn, 8 klm.), tudzież na subwencyonowanie dróg gminnych wymagane pokrycie wynosi 16.687 zł. 16 ct. czyli po potrąceniu dochodu z myt, wynoszącego 8.200 zł., potrzeba nałożenia

---

Oskarzony kazał znów napełnić kieliszki, która pięć rąk równocześnie chwyciło i duszkiem wypróżniło, a widząc, że surowe miny sędziów rozpływają się w coraz pogodniejszym uśmiechu, począł w ten sposób obronę:

„Panie naczelniku, taj wy, panie sekretarzu, taj wy kumy i samsiady! To żyd, szelma, że paskudnie — gdzieżby tam człek łakomił się na cudze, ale to było tak: Przychodzę ja jeno do Herszkowej i mówię jej (tu splunął): A dajcie no mi ćwierć żyta na odrobek. A żydówka na to: Ny cemu ni, ale usiądźcie sy gospodarzu, to przecieк nic nie kosztuje. Jom sy usiadł, a ona jak zacęła cleka śmierdziuchą zalewać, to mnie i pamięć odesła. Wymierzyła mi potem tę ćwierć, poszedłem do doma i kinąłem za piec. Na drugi dzień mierzę, a tu braknie dwa garnce. W tydzień potem pojechał ja z żydem za prowizyą do miasta. Myślim sobie po drodze: kiedy ty żydzie parasywy osukał chrześcianina na 2 garnce, to ty nie masz Boga w sercu, to i po co ty go sachrujes, taj się z nim wozis i do niego modlis. Takem sy pomyślał i zabrałem mu jego przykazania, byle za 2 garnce odebrać swoję krzywdę. Chciałem sprzedać Szlomie z miasta, co jest porządny żyd i okowity wodą nie chrzci.“

Serdecznie się uśmiałem z tej chłopskiej logiki i tak mądrze przeprowadzonej obrony, nawet u sędziów, chociaż na pół nietrzeźwych, wywołał ostatni argument o wodnistej okowicie jednogłośne uznanie. Teraz więc nie wątpiłem już, że wyrok wypadnie pomyślnie dla Macieja. Lecz przezorna Sura napełniła bezzwłocznie kieliszki silną okowitą, która szczególniej ławie sędziowskiej przypadła do smaku.

Jakoż po chwili naczelnik poszeptawszy pociechu z sędziami, przez usta pisarza tak zawyrokował:

„Kum Maciej jest porządny gospodarz, a arendarze są dobrzy ludziska. Ot pogódźcie się! Kum Maciej skwituje was z 2 garncy żyta i pojedzie jeszcze raz za prowizyą do miasta, a wy już zapomnieciе jemu urazy. Prócz tego Maciej zapłaceie cały traktament, a Sura poczęstuje nas na zgodę kwartą dobrej okowity“.

Obie strony sporne zdawały się być zadowolone tym wyrokiem, — z wyjątkiem mnie delegata. Będąc naocznym świadkiem tego sądu wójtowskiego w karczmie, przekonałem się, że głównymi sprawcami zepsucia i rozpijania się w gminie byli: naczelnik i pisarz, — sprawdziłem księgi i kasę gminy, gdzie okazały się znaczne braki, co spowodowało Władzę polityczną i autonomiczną do usunięcia wójta, a z jego obaleniem znikł piękngo poranku i przewrotny pisarz gminny!...

E. K.

Na opłatek!

Bóg się rodzi, moc truchleje,
Błyszczy gwiazda nowa,
Kiedyż także nam zabłyśnie,
Wolność... myśli!.. słowa!

W pośród ciemnej, późnej nocy,
Jutrzenka jaśnieje,
Nowe światu, wróży *„światło“*
I nowe nadzieje.

Ona wróżbą jest spokoju,
I jaśniejszej doli,
Niesie szczęście w chatki niskie
Ludziom „dobréj woli“.

Spraw więc Panie, niech ta gwiazda,
Znak Twéj wszechmocności,
Nas powiedzie jak „Trzech króli“,
Z więzów do wolności!

prawnie rozstrzygnąć, gdyż pociąga za sobą nietylko koszta szpitalne, lecz kwestye spadkowa, pupilarne itp.

Urzędnicy Rad powiatowych wraz z redakcyą *Samorządu* podali na tegorocznej sesyi sejmowej petycyą w sprawie zaopatrzenia urzędników powiatowych, ale Sejm nie załatwił tej petycyi, tylko przekazał Wydziałowi krajowemu do załatwienia. Sprawa ta była już kilkakrotnie przedmiotem odmownych uchwał Sejmu i Wydziału kraj w r. 1869., 1872., 1878., 1879. Wobec dowtarzanych uchwał Sejmu, przechodzących nad przyjęciem urzędników powiatowych w skład urzędników krajowych, do porządku dziennego, nie może Wydział kraj. zająć w tej sprawie odmiennego stanowiska zwłaszcza gdy postanowieniami § 21. i 26. ust. o Repr. pow. Rada powiatowa wyłącznie powołaną jest do stanowienia o płacy i zaopatrzeniu urzędników i sług powiatowych. (Reskrypt Wydz. kraj. z d. 3. listopada 1882. L. Ł 666.)

Wybór posła do Rady państwa z gmin wiejskich Żółkiewska-Sokal (w miejsce p. Wł. Fedorowicza) rozpisano na 10. stycznia 1883

Brzeżany. *Rada gminna* ukonstytuowała się d. 22. bm. na swém pierwszém posiedzeniu pod przewodnictwem burmistrza p. Gärtlera i uchwaliła przedewszystkiem nadać honorowe obywatelstwo miasta p. dr. Euzebiuszowi Czerkawskiemu, swemu posłowi do Rady państwa, z wdzięczności za zasługi położone około dobra kraju i miasta, tudzież artyście Janowi Matejce za ofiarowany dla kraju *Hołd Pruski*.

Kozowice. *Rada gminna* uchwaliła prosić Towarzystwa ubezpieczeń w Krakowie o pośrednictwo w zakupnie sikawki dla miasteczka, gdzie zawiązuje się na podstawie statutów straż ogniowa ochotnicza dla ratowania od pożaru miasteczka i poblizkich wsi, gdyż cały okolicy najsze 3 mile nie ma tu żadnych przyborów ratunkowych. Składki płyną już obficie za hojnym datkiem p. Polikowskiego starosty w Grybowie, który 50 złr. na ten piękny cel przeznaczył.

Kozówka wieś pod Mikulińcami, nie zna długów ani licytacyi, gdyż pijacy już poumierali a teraz są tu zami pracowici gospodarze. Gdzie znajduje się w gminie doby obywatel, nauczyciel i ksiądz, — tam musi być porządek i dobrobyt. W Kozówce grunta małe; nie masz lasów i pastwisk, ani wielkiego zarobku — ale k. zrobotności przez ciągłe kazania wprowadził wstrzemięźliwość w ludzie. Teraz co stania chata, to z dwoma izbami, wysoka i ciepła, grunta choć małe są dobrze ogojone bez tołoki. We wsi jest kasa pożyczkowa i magazyn gminny. Przed 8 laty gmina postawiła murowaną plebanią, teraz chce i murowaną za 3.000 zł., a teraz zamierza wznieść cerkiew także murowaną Znajdziesz tam chrześciańskie sklepiki z wielką wygodą ludu zaprowadzone, ujrzysz tam i pomnik za 100 zł. na pamiątkę trzeźwości postawiony, — stewem: oby wszyscy tak gminu!...

Kraków. *Rada miejska* powzięła d. 16. bm. następujące uchwały: 1) rozwiązać sekcyą tak zw. pożarną, ustanowioną dla spraw policyi ogniowej; sprawy pożarnej i czyszczenia miasta, a jej czynności przyjęczyć do sekcyi ekonomicznej, 2) zwołać do 2 tygodni zał. ściendanie instrukcyi dla ekonomatu miejskiego celem poczynienia możliwych poprawek, 3) nie przyjmować na gminę obowiązku wynagradzania tych obywateli, którzy przy zaprowadzeniu przejazdu przez kolej żelazną ponieśli stratę. Komisya ekonomatu miejska sprawdziła na podstawie dat co do chorobliwości i śmiertelności w Krakowie, iż nader przymyślny stan zdrowia publicznego utrzymuje się ciągle. Dla zapobieżenia nadużyciom w sprzedaży wód mineralnych poruczono fizykowi miejskiemu przedstawić wnioski na podstawie odnośnych ustaw i przepisów sanitarnych, jakie w wypracować plan żywienia ubogich kosztem gminy podczas epidemii i niedostatku. Magistrat wezwał właścicieli powozów, aby wszystkie pojazdy w porze nocnej opatrzone były latarkami, a przy pojazdach jednokonnych wydrożnił wizyrami (pudrgi) latarki.

Lwów. Na dwóch posiedzeniach *Rady miejskiej* (d. 16. i 23. bm.) prócz drobnych spraw uchwalono: nową organizacyę dla miejskiej straży ogniowej (patrz wyżej !), dostawę mundurów dla służby miejskiej oddać w przedsiębiorstwo pod warunkiem, że ubranie letnie ma być z drelichu wyrabianego w Korczynie, a sukno tylko z fabryki bialskiej.

Mielec. Na pierwszem posiedzeniu d. 15. bm. nowowybranej *Rady gminnej* powitał najpierw burmistrz p. Kłos zgromadzonych radnych, i poruszywszy myśl o zaprowadzeniu kontroli, kadencyach wyborczych i konstytucyi, objaśnił korzyści stąd wynikające, oraz udowodnił, jak gmina miasta Mielca pod każdym względem rozwinęła i podniosła się, korzystając z dobrodziejstw samorządu, poczem Rada przez powstanie podziękowała p. burmistrzowi za jego gorliwą i rzetelną pracę dla dobra miasta. Następnie uchwalono budżet gminy na r. 1883, wykazujący rozchód z 1883 r. 86 ct. przy podatku 5.69 zł. 62½, na pokrycie więc niedobru w kwocie 2.199 zł. 28½ ct. postanowiono podwyższyć taksę w rzędzi miejskiej w r. 1883., a mianowicie od grubej sztuki bydła na 3 zł., a od cieńszej i baranów na 45 ct. Wskutek reskryptu c. k. Starostwa przeznaczono 10 zł. jako zapomogę dla powodzią dotkniętej ludności w 20 powiatach, a nadto uchwalono zarządzić zbieranie dobrowolnych składek zapomocą pisemnych plakatów i ogłoszenia bębnem. Sprawę załogi wojskowej odroczono z braku kozar i szczupłych dochodów gminy, a nie należeby przyszłym przedsięwzięciom podjąć budowy koszar, wtedy władze przystaną na ustanowienie wojska w Mielcu.

Nadwórna. Cesarz zatwierdził wybór x. Kornela Mandyczewskiego, posła sejmowego i gr. kat. proboszcza w Nadwerny, na prezesa *Rady pow.*

Nowy Targ. *Sejmik relacyjny* posła p. Felixa Pławickiego z czynności Sejmu odbył się 20. bm w dniu targowym wobec licznego zgromadzenia górali. Przewodniczył miejscowy proboszcz x Muchwicz. Poseł wyłuszczył szczegółowo przedmioty obrad tegorocznego Sejmu, kładąc nacisk na sprawę ulg podatkowych, ustawę rybacką, opiekę nad przemysłem i rzemiosłami, oświatą itd. Gorąco starał się poseł przeprzeć uchwałę co do reorganizacyi szkół w powiecie tutejszym, i o założenie niższego gimnazyum w Nowym Targu. Napomknął o uchwaleniu rezolucyi sejmowej w przedmiocie rewizyi Banku włościańskiego, od którego nie pożyczają górale, mając własną i przez szan. posła założoną kasę zaliczkową w Nowym Targu (obrót 400.000 zł.), wreszcie odczytał list od przedsiębiorstwa kolei Transwersalnej, że przy budowie chętnie będą przyjmowani z Podhala kamieniarze i cieśle, byleby się większemi grupami z majstrami swymi zgłosili. Przez usta przewodniczącego wyrazili wyborcy posłowi szczere uznanie i prośbę, aby i nadal zechciał posłować z tego okręgu.

Podgórze. *Rada gminna* uchwaliła wręczyć p. Antoniemu Nowaczyńskiemu, który w charakterze rady sądowego przenosi się do Wadowic z Podgórza, gdzie przez 9 lat pomagą i gorliwie wypełnianem obowiązków jako członek sądu zjednał sobie powszechne uznanie, dyplom honorowego obywatela miasta.

Przemyśl. Na posiedzeniu *Rady gminnej* d. 22. bm. uchwalono jednogłośnie nadać honorowe obywatelstwo miasta p. Leopoldowi Hausenrowi, adjunktowi sądowemu, z powodu jego zasług położonych do Sechowicz, który był długi czas radnym miejskim i powiatowym, przyczynił się do uporządkowania archiwum miejskiego i napisał piękną *Monografią miasta Przemyśla*. Potem nkonstytuowano dwa stypendya dla uczniów szkół średnich. Następnie przegłosowano wygłoszoną przez tutejszego stowarzyszenie lekarskie i uzupełnioną przez p. burmistrza instrukcyą dla lekarza miejskiego (podamy ją niebawem dosłownie p. r.) Instrukcya ta jest wyczerpującą i odpowiada lokalnym stosunkom. P. burmistrz ma zamiar przeprowadzić ustanowienie dokładnych instrukcyi dla całej służby miejskiej, z czego wynikne wiele dobrego dla gminy.

Przemyślany. Wybór uzupełniający jednego członka Rady pow. z większych posiadłości rozpisano na 20. grudnia, br.

Rohatyn. Nowowybrana *Rada gminna* ukonstytuowała się, powołując jednogłośnie do Zwierzchności gminnej dawnych jej członków, a mianowicie na burmistrza p. Schefera, wiceburmistrza p. Daniłka, a na asesorów pp. Mannasterskiego, Terleckiego i Holdera. Z tego się okazuje, że osobistości te uzyskowaniem swem potrafiły sobie zyskać zaufanie tutejszej ludności.

Rzeszów. *Sejmik relacyjny* posła Zdzisława hr. Tyszkiewicza, wybranego z miejszej posiadłości okręgu Rzeszów-Kolbuszowa, odbył się 16. bm. przy udziale licznie zebranych włościan. Poseł zaznajomił w przystępny sposób wyborców z wszystkiemi sprawami z ostatnich dwóch lat Rady państwa, podnosząc zasługi ministra p. Dunajewskiego i referenta centr. komisyi dla podatku gruntowego p. hr. Baums. Po kilku interpelacyach zawotowano na wniosek wyborcy Michała Prusa z Białej zupełne zaufanie hr. Tyszkiewiczowi i dołączono prośbę, aby i nadal utrzymywał łączność z wyborcami i zaznajamiał ich każdego roku z tokiem spraw, dotyczących kraju naszego.

Rzeszów. Wydział krajowy wystosował do p. Ambrozego Towarnickiego, b. burmistrza m. Rzeszowa, podziękowanie za zasługi, położone około dobra gminy na stanowisku burmistrza.

Sambor. Wybór uzupełniający jednego członka *Rady pow.* z grupy miast rozpisano na dzień 29. grudnia br.

Sokal. *Rada powiatowa* zebrała się d. 23. bm. na pełne posiedzenie (z którego sprawozdanie podamy w przyszłym numerze p. r.), na którem przy uchwaleniu budżetu w kwocie 800 zł. dla wychowańca internatu OO. Zmartwychwstańców we Lwowie, śmiało oświadczył włościanin z Horodelca Dyonizy Łoziński, że Polacy i Rusini żyją po wsiach w niezakłóconej zgodzie, tylko żywioły burzliwe szarzą sztucznie niezgodę. Zasługa w tem prezesa p. Polaczyńskiego i obywateli sokalskiego powiatu, z których wielu pełni obowiązki wójtów i utrzymuje ścisły stosunek między dworem a gminą.

Tarnów. *Sejmik relacyjny* posła z miasta Tarnowa p. radcy Sprawiańskiego z czynności w Sejmie i Radzie państwa, odbył się wobec licznie zebranych wyborców. Ani Sejm ani Delegacya polska nie mogą pochlubić się dodatniemi rezultatami prac parlamentarnych. Sejm, podzielony na mnóstwo frakcyj, kierował się interesami kastowemi, koteryjnemi a nawet osobistemi. Trzy reformy wielkiej doniosłości: gmina, drogowa i szkolna nie przyszły do skutku, ale zachodziła też obawa załatwienia ich w duchu wstecznym. Jako poseł miejski i członek Koła postępowego widział niechęć w pewnych stronnictwach ku miastom, głosował przeciw ugodzie indemnizacyjnej. Tu wyliczał wszystkie sprawy, w których załatwieniu brał udział, oraz które będą niedługo załatwione (np. kolej Transwersalna, podatek gruntowy, regulacya rzek, ustawa przemysłowa, reforma procedury cywilnej itd.) Zgromadzenie wyborcze uchwaliło swemu posłowi zupełne wotum zaufania, powsięło na propozycyą dr. Kaczkowskiego jednogłośnie następujące rezolucye i żądania od przyszłych posłów sejmowych: 1) usunąć przedział pomiędzy gminą a dworem, jaki istnieje według dotychczasowej ustawy gminnej, bez ścieńnienia autonomii, 2) zreformować ustawę drogową w ten sposób, by wszelkie należytości płaciły strony pieniędzmi przy podatkach (robocizny bowiem przypominają wieki średnie, szkodę tylko, a nie pożytek przynoszą), 3) starać się rozwój rolnictwa, przemysłu i handlu, na cele produktywne nie żałować pieniędzy, 4) starać się usilnie o szerzenie oświaty wszędzie, o zakładanie dobrych szkół wszędzie i w tym kierunku także nie szczędzić funduszów, 5) wystarać się, aby równouprawnienie nie istniało na papierze, ale w rzeczywistości, dotąd jest ono gwałcone na każdem prawie polu. —

Tarnów. *Rada gminna* załatwiła na posiedzeniu d. 16. b. m. kilkanaście spraw administracyjnych lokalnej natury. Uchwalono obligacye przyłączonej gminy Strusiny nom. werlisci 3.240 zł. sprzedać i fundusz ten obrócić na budowę koszar. Fundusz zapomogowy dla rzemieślników wynosi obecnie 3.000 zł., z którego zamieszkali w Tarnowie rękodzielnicy mogą wypożyczać do wysokości 250 zł. na 4%, a pożyczka musi być spłaconą w 52 tygodniowych ratach. Z pożyczki wielkiej, którą miasto w kwocie 500.000 zł. na cele produktywne ma uzyskać, należałoby dla dostarczenia zarobku rzemieślnikom i robotnikom wybudować choć jednę szkołę żeńską, co byłoby nietylko potrzebnem, ale i korzystnem dla miasta.

Ogłoszenia urzędowe.

Namiestnictwo zarządza z powodu szerzenia się zaraz bydlęcej w powiecie bialskim: 1) trzoda chlewna, ładowana i wyładowana na stacyi kolejowej w Oświęcimie, poddaną będzie oględzinom weterynarskim, 2) za te oględziny ma właściciel przed oględzinami uiścić w urzędzie chowym na rzecz gminy przyjmującą taxę od sztuki. — Z powodu wybuchu księgosuszu na pograniczu pow. skałackiego ustanowiony został 20-kilometrowy okręg pomorowy, do którego wcielono 28 gmin pow. skałackiego i 15 gmin pow. czarnokiego, tudzież zakazano jarmarki i targi na bydło rogate, owce i kozy w Podwołoczyskach i Tarnorudzie.

Wydział krajowy rozpisuje do 20. grudnia konkurs na 5 stypendyów po 100 zł. dla uczniów szkoły weterynaryi we Lwowie, i na 3 stypendya po 800 zł. dla zwyczajnych słuchaczy Akademii rolniczej. Stypendyści mają służyć w kraju.

Pławiczna. Magistrat ogłasza konkurs na posadę akuszerki miejskiej z płacą roczną 120 zł; termin podań do 15 grudnia br.

Wieliczka. Dyrekcya powiatowej Kasy oszczędności zawiadamia, że od 1. stycznia 1883. będzie od wkładek oszczędności 5%, a pobierać będzie od pożyczek za hipoteki udzielonych jedynie 7%.

Zaleszczyki i Tarnów. Wyd. pow. podają mył §. 80. ust. o Repr. pow. do publicznej wiadomości, że budżet Rady pow. na r. 1883. wydany został do wolnego przejrzenia opodatkowanych w kancelaryi Wydz. pow.

Sprawy szkolne.

Program. Z dzisiejszym numerem otwieramy stałą rubrykę dla spraw oświaty i szkolnictwa krajowego, w której donosić będziemy czytelnikom o wszystkich objawach na tém polu, o działalności władz i jednostek bez względu, czy zasługą są uznanie lub naganę. Niezależni od Władz szkolnych i niekrępowani żadnymi względami uboczanymi, notować będziemy skrzętnie wszelkie objawy w rzeczonym kierunku. Dlatego prosimy wszystkich, którym sprawy szkolnictwa nie są obojętne, o życzliwe wspieranie naszego przedsięwzięcia. Wprawdzie wychodzą u nas dwa pisma „Szkoła“ i „Szkoła Czasopyś“ które wywiązują się odpowiednio ze swego zadania, jakkolwiek wiele jeszcze pozostawiają do życzenia. Ponieważ jednak nie każdy może być w posiadaniu jednego z tych czasopism, podawać zamierzamy w naszych gazetach co tygodnia wszystko, co one zawierają.

Towarzystwa pedagogiczne w Galicyi istnieją aż dwa, jedno nosi nazwę polską, drugie ruską. Chociaż z jednej strony może to w części wypaść na dobre szkolnictwu, jeżeli dwa stowarzyszenia pracują nad jego rozwojem, to pozwolimy sobie powiedzieć, że w tak małym kraju i jedno kółko pedagogów zadaniu swemu podołaćby mogło. *„Towarzystwo pedagogiczne“* ma już historyą lat kilkunastu i może się poszczycić w kilku kierunkach skuteczną pracą około oświaty i szkolnictwa, lubo nie można pominąć, że jest krępowane koliszą, w jakiej często znajdują się jego członkowie do Zarządu a znów członkowie Zarządu do Władz szkolnych z powodu stanowiska służbowego. *Towarzystwo pedahokyczne* za młodą jeszcze jest instytucyą, żeby o niem coś stanowczego powiedzieć można. Daleko lepiej byłoby nie rozdwajać sił pedagogicznych, lecz łączyć je ku jednemu celowi, zwłaszcza że wskutek zabiegów poczynionych przez Towarzystwo pedagogiczne zakres działania rozciąga się teraz i na Szląsk.

Ustawy szkolne. Sejm krajowy na ubiegłej sesyi nie zdołał dla braku czasu załatwić wniosków Wydziału krajowego i komisyi edukacyjnej, dotyczących niektórych zmian 3 ustaw szkolnych, między temi podwyższenia płac nauczycieli w gminach wiejskich na 400 zł., w miastach 650, 550 i 500, a we Lwowie i Krakowie 800 i 900 złr. Najwięcej pożądanym wnioskiem byłoby zniżenie lat służbydo 35. Ale miejmy nadzieję, że na I. sesyi nowéj kadencyi Sejmu dociekła się tą piekącą sprawa ostatecznego załatwienia. Na remuneracye i zapomogi uchwalił Sejm do dyspozycyi Rady szk. kraj. kwotę 22.000 zł., na dary z łaski kw. 3.462 zł. Oby tylko protegowani nie korzystali wyłącznie z tych kwot !...

Rada szkolna krajowa nie pozwala mimo przychylnych opinij Rad szk. okręgowych i miejskich, oraz dyrekcyi szkół średnich na tworzenie oddziałów !. To są skutki obcinania funduszu szkolnego.

Rada szk. okr. dla m. Lwowa poleciła z urzędu, aby we wszystkich szkołach ostatowych nauka w miesiącach zimowych rozpoczynała się od godz. 9 rano, i w I. roku nauki odbywała się tylko z rana do godz. 12., w innych zaś klasach według potrzeby i po południu.

Szkoły nowe założono z początkiem b. r. szk. w wioskach tatrzańskich: Zakopaném, Kościelisku i Olcey. W Ochotnicy zaś powstała za staraniem gminy druga szkoła etatowa.

KRONIKA KRAJOWA I ROZMAITOSCI.

We Lwowie, dnia 30 listopada. Pan Namiestnik hr. Potocki udał się z Warszawy, gdzie bawił na weselu swego syna Romana i Izabeli Potockiej z Brzeżan, w odwiedziny córki hr. Tyszkiewiczowej na Litwę. X. Metropolita Józef Sembratowicz wyjechał po złożeniu wizyty w ręce bratanka x. biskupa Sylwestra, jako wikaryusza apostolskiego, do Rzymu na stały pobyt. U ów. Jura zapanował inny porządek, usunięci kanonicy Malinowski i Żukowski, a wkrótce zastąpią ich bezstronni prałaci. Policya wytropiła tu zorganizowane kółko socyalistów, złożonych z rękodzielników i akademików, i oddała ich w ręce sądu. Wiśnie odbywa się w sądzie karnym sensacyjny proces Tałasiewicza, podłkowanego o znane zamordowanie żydówki Altenbergowej. Mniej ciekawi kryminalistyki obchodzili uroczyście rocznicę listopadowego powstania i śmierci Mickiewicza, a ruchliwi obywatele zajmują się zawiązywaniem komitetów dla przeprowadzenia wyborów do Rady miejskiej. — kandydatów na prezydenta miasta naliczono 13. Bogdaj to intratna posada i znaczenie !..

W Brodach zawiązało się za inicyatywą p. Józefa Zgoralskiego towarzystwo rękodzielników ku wspólnej nauce i rozrywce pod nazwą „Zorza“. Spodziewać się należy, że mieszczaństwo postara się o podtrzymanie tego pożytecznego stowarzyszenia, do którego trzebaby przypuścić i czeladź rękodzielniczą.

W Brzeskiem założona w bieżącym roku spółka myśliwska w Krakowie urządziła wielkie polowania, na których zbito 39 zajęcy, 3 rogacze, 4 lisy i mnóstwo ptactwa.

W Dobrzanach pow. stryjskiego, poświęcił x. biskup Syl. Sembratowicz uroczyście murowaną cerkiew, na której budowę włościanie Proć ofiarował 9.000 zł. Gmina Dobrzany, słynąca w całej okolicy trzeźwością i zamiłowaniem do pracy, zgodziła następnie własnym sumptem licznych gości, których na drugi dzień podejmował kolator i prezes Rady pow., hr. Romaszkan w swoim dworze.

W Głogowie umarł sędziwy nauczyciel śp. Paweł Bukiejtuk, który przez 50 lat uczęc w miejscowej szkole pobierał nędzną płacę 150 zł. Pochowano go oczywista za składkowe pieniądze. Pokój jego duszy !

W Krakowie zgd na podstawie werdyktu przysięgłej ławy skazał na śmierć przez powieszenie włościanina Józefa Urbana z Porąbki uszewskiej za morderstwo swojéj stryjenki. Powodem tej zbrodni były ustawiczne spory w tej rodzinie o posiadanie gruntów.

W Krościenku otwartą zostanie apteka, — kokurs o jej koncesyą rozpisuje ck. Starostwo w Nowym Targu do 20. grudnia br.

W Kutach starych aresztowano tamtejszego wójta, emer. kapitana, i pewnego arendarza za przekupstwa komisyi asenterunkowej.

W Maryampolu przy nalewaniu nafty, z bańki blaszanej do lampy, zapliła się od świecy nafta wskutek czego poparzyły się dwie młode izraelitki w strasznych cierpieniach zakończyły życie.

Z Majdanu koło Janowa gospodarz i były wójt Parasiuk został przez sąd lwowski skazany na 5 lat ciężkiego więzienia za zabójstwo swej małżonki z powodu .. zazdrości miłosnej !..

W Niemstowie pow. ciesznanowskiego niezamężna włościanka udusiła swe dziecię płci męzkiej bezpośrednio po urodzeniu i zwłoki ukryła w stodole swego kochanka. Gdy chronność snykryte, wyrodna matka przyznała się do winy i wraz z kochankiem zostaia uwięzioną.

Radłów z kilkunastoma wsiami tego klucza kupił ordynat Tomasz hr. Zamoyski za 1,200.000 zł. Jest więc nadzieja, że fundacya śp. Hielcowej z tego właśnie majątku tym bardziej będzie zwiększona.

Ujście biskupie wraz z dobrami Germako wskiemi odkupił od Niemców hr. Władysław Bawerowski.

Przegląd naukowo-literacki i artystyczny.

* **Barański Antoni**, dr. prof. szkoły weterynaryi we Lwowie wydał część I. zoakomitego dzieła p. t. *Chów koni i zwierząt gospodarskich*. Całość składająca się z tomów kosztuje 6 zł. 80 ct.

* **Kraszewski J. I.** ogłosił świeżo „*Bajeczki*“, t. j. zbiór 7 powiastek: Bajeczka wstępna, Boże dary, Garbucha, Głupi Maciuś, Mitręga, Z chłopa król, Kwiat paproci, Szopka. Z 6-illustracyami Andriollego. Lwów, 8° str. 105, cena 1 zł. 80 ct.

* **Pieny Wetwela**, wykonane smakowicie przez krakowskiego inżyniera p. Pryliśkiego, odesłał Wydział kraj. wraz z memoryałem kancelaryi naduwornéj. W odpowiedzi podziękował wielki ochmistrz dworu książę Hohenlohe Wydziałowi kraj. za zajęcie się wygotowaniem planów zamku krakowskiego.

* **Teatr lwowski.** Dyrekcya wystawiła w ostatnich czasach dwie nowe sztuki, a mianowicie 4-akt. komedya przez Erckmanna i Chatriana w tłum. J. Arwina *Bracia Rantzau* (stary temat o gniewie dwóch braci, których dzieci płoną ku sobie niezłomną miłością, co przełamuje nawet zaciętość rodziców; obsada ról była nierówną, z wyjątkiem p. Kwiecińskiej) i dramat w 6 obrazach z franc. D'Ennery *Marya Joanna* czyli *Kobieta z gminu* (utwór efektowny, choć za długi i nudny, był dobrze odegrany). Wznowiono też: komedyą Ponsarda *Lew zakochany* (na benefis p. Wolińskiego) i operę Moniuszki *Hrabina*, która atoli przy słabej obsadzie, bo zaledwie p. Skalska i p. Borkowski odpowiedzieli zadaniu, wypadła bardzo mało.

Żelechowski Eugenij, profesor gimn. stanisławowski, publikuje zeszytami bardzo potrzebny *Matowsko-niemecki słownik*“, całość złożona z 60 arkuszy druku po 20 ct.

Konkurs na napisanie następujących rozpraw: 1) *Jak może przełożony obszaru dworskiego korzystnie wpływać na gminę?* 2) *Co powinien nauczelnik gminy (wójt) umieć?* 3) *Jakie są szczegółowe obowiązki pisarza gminnego w ciągu roku?* — Każda z powyższych prac ma być napisaną stylem przystępnym, opartą na odnośnych ustawach i najmować najwyżej zwykły arkusz pisma.

Za każdy odznaczony artykuł, który następnie drukowanym będzie w naszych gazetach, otrzyma autor: albo dwa humorystyczne kalendarze *„Szczutka“* i *„Bożowego Domina“* r. 1883., albo dwutomowe dzieło prof. L. Wajgla p. t. *„Obrazki z przyrody“*, (z przesyłką).

Rękopisy nadsyłane być mają *franco* najdalej do 20. grudnia b. r. do *Redakcyi „Samorządu“ we Lwowie.*

Przegląd ekonomiczno-handlowy.

— **Szkoła kołodziejska** w Toustem mieści swe warsztaty w budynku ratuszowym, i dzięki hojnym datkom obywatelstwa okolicznego, ma rozwój zapewniony. Szkoła liczy 10 uczniów i przystąpi niebawem do okazania swych wyrobów własnych.

Slavia, bank czeski, mający w Galicyi wiele filij, rozwija skuteczną działalność w kierunku zabezpieczenia dochodów i pensyj dla rolników, rękodzielników, urzędników autonomicznych itp. Z autonomicznych stowarzyszeń zgłosiło się dotąd przeszło 600 członków; subskrybowane przez nich wkładki dosięgły 485.298 zł., a ubezpieczone dochody i pensye 108.000 zł. Za porozumieniem władz autonomicznych daje „Slavia" z czystego zysku w miarę uczestnictwa w towarzystwie gminom sikawki wartości około 500 zł. i ma obecnie do dyspozycyi 4 takie sikawki, które mają być pomieszczone po jednej w powiatach: lwowskim, stanisławowskim, przemyskim i tarnowskim. „Szczęść Boże" taki, działalności.

Podatek gruntowy dla Galicyi oszacyla komisya centralna na 24,487.247 zł., tj. na rejon lwowski 8,622.541, tarnopolski 9,131,251, a krakowski 6.733.453 zł.

Regulacya Dniestru. Rząd rosyjski wysłał do Lwowa z ministerstwa dróg i komunikacyj dwóch inżynierów, aby zbadali roboty przeprowadzone już, lub zamierzone dla regulacyi Dniestru, którąto rzekę rząd rosyjski zamierza w najprędszym czasie rozpocząć spławną w obrębie swych posiadłości. Namiestnictwo udzieliło im wszystkich planów i wskazówek — może więc z winną doczekamy się uregulowania biegu Dniestru.

— **Koleje.** Dyrakcya budowy kolei Jarosławsko-Sokalskiej chce wystawić cwerzel w Muninie, wiosce 7 klm. oddalonej od Jarosławia, na czem handel wielaby stracił — dlatego mieszkańcy m. Jarosławia robią przedstawienia aż w Wiedniu. — Podobnież gminy miast Myślenice i Skawina wniosły prośby do Ministerstw handlu i wojny, aby w interesie obrotu handlowego obu miast i względów strategicznych rząd budował dwie linie komunikacyjne z koleją Transwersalną tj. Podgórze-Skawina-Oświęcim i Podgórze-Skawina-Sucha.

— **Towarzystwo kółek rolniczych** w Galicyi ukonstytuowało się wreszcie, wybierając prezesem p. Bolesława Augustynowicza, właściciela dóbr, wiceprezesem p. Alberta Wilczyńskiego, literata i u zwodnika Wydziału krajowego, a sekretarzem p. dr. Bronisława Dulębę, urzędnika Wyd. kraj. Po wypracowaniu regulaminu trzebaby 46 kółek tow. „Oświaty i pracy" rozyłączyć do jednego wspólnego Towarzystwa kółek rolniczych.

— **Fabryka nowa drożdży** powstała w Chlibowicach pod Lwowem w dobrach hr. Potockiego. Drożdże chlebowickie są lepsze i tańsze, niż zalewające nasz kraj produkta fabryki niemieckiej Springera.

— **Sól by dlęca.** Ministerstwo ogłasza nagrodę 1000 dukatów za wynalezienie sposobu wytworzenia soli dla bydła w formie kamieni do lizania.

— **Ustawa rybacka** według uchwały tegorocznego Sejmu otrzymała sankcyą d. 19. bm. Teraz Namiestnictwo powinno jak najspieszniej wydać rozporządzenie wykonawcze do tej ustawy.

Ostatnie wiadomości.

Lwów. Komitet centralny wyborczy dla wschodniéj Galicyi uchwalił przystąpić do akcyi wyborczéj, i tym celem wezwać pp. prezesów Rad pow., burmistrzów i wpływowe osoby do zawiązania komitetów wyborczych, aby najdalej do końca grudnia ukonstytuowały się i obrały delegatów do przyszłego zjazdu, oraz zawiadomiły o tem centr. komitet przed Nowym rokiem. — Wybory do Sejmu odbędą się z początkiem kwietnia.

Przyłącza się *„Odezwę"* **od Wydawnictwa naszego** (patrz dodatek!)

!! Administracya uprasza pp. czytelników, przy korzystaniu z poniższych inseratów powoływać się na nasze gazety !!

Ubezpieczenie na życie połączone z kredytem

„SLAVIA"

Bank wzajemn. ubezpieczeń w Pradze, udziela pożyczki

członkom na wypadek śmierci, lub dożycia ubezpieczonym, lub tym, którzy równocześnie przystąpią do ubezpieczenia, mianowicie: P. T. urzędnikom wojskowym, rządowym, autonomiczn., profesorom itp., którzy pobierają pensyę stałą, wyższą od 800 zł rocznie; dalej urzędnikom emerytowanym, których emerytura więcej jak 500 złr. rocznie wynosi i urzędnikom kolejowym, jakoteż i tym, którzy mogą się wykazać stałymi dochodami i dają w zastaw emeryturę, pensyę lub dochody w miarę, przez ustawę postanowioną.

„Slavia" nastręcza najprzystępniejszych warunków co do płacenia należytości, tudzież co do ważności polic życiowych. (177, 1–2)

Zapytania z Galicyi i Bukowiny mogą być albo bezpośrednio do dyrekcyi banku „SLAVIA" w Pradze, lub też do **jeneralnéj reprezentacyi banku** „SLAVIA" we Lwowie, ulica Kopernika, l. 5. wystosowane.

Po cenach najumiarkowańszych

sprzedaje w 12tu moją firmą zaopatrzonych sklepach

NAFTE

najprzedniejszej jakości **nieeksplodującą** w 4ch sortach, a mianowicie: **Kryształową Nr. 0 — salonową N. I — białą N. II — żółtawą gospodarską N. III.**

Kupujcym na raz większą ilość nafty, poczynszy już od 10 litrów **opuszczam stosowny rabat.** — Ktoby większej ilości u siebie przechowywać nie chciał, otrzyma Asygnaty, za któremi kupioną naftę częściowo w każdym mojem sklepie odbierać może.

Naty eksplodującej, lubo znacznie tańszej, jako łatwo zapalnej a przeto niebezpiecznéj, w moich składach nie trzymam.

Utrzymuję też na składzie i sprzedaję po cenach najniższych najlepszej jakości:

Świece stearynowe i parafinowe. — Oliwę do lamp i do maszyn. Smarowidło powozowe i Oleje naftowe konserwujące drzewo. Mydło, krochmal, sodę i farbę do prania bielizny.

Na prowincyą wysyłam wymienione towary za przekazem do każdej stacyi kolejowej po otrzymaniu zamówienia — Gdy ceny tych artykułów często się zmieniają, doręczę na żądanie *Cennik.*

(172, 2–2) **PIOTR MIĄCZYŃSKI we Lwowie, Sykstuska 47**

Na jesień i zimę!

Największy wybór bawełnianych, wełnianych i jedwabnych **kaftaników, spodeń, pończoch i skarpetek, wełniane kamizelki z rękawami (Jagdgilets), wełniane i jedwabne chusteczki na szyję,**

PŁÓTNA I STOŁOWĄ BIELIZNĘ.

Główny skład gotowej bielizny, angielskich nieprzemakalnych płaszczy, Kołnierzyków, Manszet i Krawatek

poleca po najumiarkowańszych stałych cenach

F. S. BARDASZ

we Lwowie naprzeciw kościoła Katedry l. 9. (124,b, 8—12)

Strauss, Suppé, Offenbach i t. p.

50 Operetek

w formie potpouri i t. p. na fortepian, między innemi: *Der lustige Krieg, Carmen, Boccaccio, Fledermaus, Fatinitza, Methusalem, Girofle, Der Kleine Herzog* itp. itp. (176, 1—2)

50 najpiękniejszych tańców STRAUSSA 50

Powyższe 50 modnych *operetek* na fortepian i 50 najpiękniejszych *tańców* Straussa, w wielkich pięknych wydaniach, dobrym druku, elegancko nowe i poprawne

razem tylko za 4 złr.!!

wysyła firma: *„Die Musikalienhandlung von*

Moritz Glogau, junior, *w Hamburgu.*

L. 10.087. (171 2—3)

Obwieszczenie.

Wydział powiatowy kasy oszczędności w Myślenicach uchwałą z dnia 23. października r. 1882. obniżył procent od wkładek oszczędności na 4½%, od pożyczek hipotecznych na 5½% od weksli i innych lokacyj na 6%, o czem się w myśl statutu §. 11. strony interesowane zawiadamia.

Myślenice dnia 26. października 1882.

Prezes: *Franciszek Lewartowski.*

PODARUNKI

Boże Narodzenie

łańcuszków do zegarków, — pierścionków złotych z dyamentami.

Wysyłam wszystko z Sumatry!!! **pozłacane prawdziwem c. k. dukatowem złotem — od prawdziwego złota nie do odróżnienia:** po następujących cenach:

Łańcuszek męski do zegarka	3 zł.	50 ct.
Łańcuszek damski „ „	4 „	— „
Garnitur spinek męskich	1 „	80 „
Garnitur spinek damskich	2 „	80 „
Garnitur, składający się z broszki i pary kółczyków, najnowszy fasou	3 „	50 „
Bransoletki damskie	3 „	— „

Pierścionki z prawdziwego *6-karatowego* złota z dyamentem z Sumatry (niedający się odróżnić od prawdziwego) po 5, 6, 7, 8, 9, i 10 „ — „

(Przy pierścionkach należy podać objętość palca za pomocą skrawka papieru).

Wszystko wysyła się za pobraniem pocztowém. — Przy poprzedniem nadesłaniu należytości przekazem pocztowym, wysyła się **franco!!!**

G. W. Schack,

Versandtgeschaeft, (175, 1-4)

PRAG, Weinberge (Böhmen).

SKŁAD FABRYCZNY

farb, lakierów i handel materyałów

Hübnera i Hanke

we Lwowie, Rynek l. 29,

poleca na sezon zimowy:

Śrót łotki i kule C. Russa uniwersalne **dla do skór, tłuszcz do butów i skór juchtowych**; C. Geschwindta *środek ochronny przeciw przemokaniu podeszew*, najlepszy **szwarc** do butów, **lakier** do skór, **podeszwy korkowe** do wkładania w buciki, **sznury** bawełniane do zatykania szpar w oknach i drzwiach, **kit i gips**, jak również **bibułę** białą i szarą do okien.

Równocześnie poleca do użytku domowego: **Masę do zapuszczania podłóg i lakier** własnego wyrobu, **szczotki** do frotowania, mycia podłogi i naczyń kuchennych, **szczotki** do butów, czy szczotki cylindrów do lamp, do zamiatania prochu, **szczotki i miotełki** do sukien, **sodę i mydło** do prania, **krochmal** brylantowy polyskujący, pszenny ryżowy i najlepsze **farbki** do bielizny, **szablony atramentowe** chemiczny i wszelkie inne do pisania, **lak** do pieczętowania, **smołkę do bruelek szpagat i papier pergaminowy** do obwiązywania słoi z konserwami.

Wszelkie farby suche i olejne do malowania gotowe, **lakiery, farby w tubach i płótno malarskie, farba półrowa i czernidło drukarskie, kwas karbolowy i proszek** do desinfekcyi, **korki** i *maszynki* do korkowania, **gąbki, bronzy i pendzle** każdej wielkości — zawsze w najlepszych gatunkach na składzie.

Szczegółowe cenniki na żądanie *franco i gratis.* (168, 3—7)

W. MIEDINGA

Farbiarnia

we Lwowie, ul. Jagiellońska l. 10.

przyjmuje wszelkiego rodzaju materye do farbowania, oraz apretuje takowe na sposób zagraniczny (aparatem parowym); franki, meble i dywany czyści na sposób angielski. Nadesłane z prowincyi rzeczy uskuteczniam w najkrótszym czasie. (147, 3—8)

Nowo urządzony handel

HERBATY

chińsko-rosyjskiej

EDMUNDA RIEDLA

we Lwowie, plac Maryacki liczba 10.

poleca zbioru majowego:

½ kilo Congo .	Nr. 1.	zł.	1.60
Souchong czarna „	„ 2.	„	2.—
Souchong czarna „ zbiór majowy „	„ 3.	„	3.—
Kaysowe . „ „	„ 4.	„	4.—
Melangde Londres.	„ 5.	„	4.—
Pecco . „ „	„ 6.	„	5.—
Karwanowa . „	„ 7.	„	4.—
„ „ najprz.	„ 8.	„	6.—
Gumpow. perłowa	„ 9.	„	3.—
„ „ przed.	„ 10.	„	4.—

Herbata Souchong czarna zbiór majowy w oryginalnych chińskich skrzyneczkach i ołowiu opakowania, ważąca bez opakowania 700 gramów czyli 1¼ funt wied. 3 zł 50 ct.

Wysiewki herbaciane ½ kilo . zł. 1.20
„ „ „ najl. herb. „ 1.50

Zamówienia z prowincyi wysełą się odwrotną pocztą. — Opakowanie nie liczy się. (148, 4—12).

Główna wygrana ew. **400.000 mark.** | **Oznajmienie szczęścia.** | Wygrane gwarantuje Państwo

Zaproszenie do udziału

w szansach wygrania

w wielkiej przez państwo Hamburg gwarantowanej loteryi pieniężnéj, w które przeszło **8 milionów 940.275 Mark z pewnością wygrane być muszą.** Wygrane tej korzystnej loteryi pieniężnéj, która według planu tylko 93. 500 losów zawiera, są następujące mianowicie:

Najwyższa wygrana wynosi ewen. **400.000 Mark.**

Premia	250.000 m.		54 wyg.	5.000 m.	
wygr.	150.000 „		5 „	4.000 „	
1 „	100.000 „		108 „	3.000 „	
1 „	60.000 „		264 „	2.000 „	
1 „	50.000 „		10 „	1.500 „	
2 „ po	40.000 „		8 „	1.200 „	
2 „	30.000 „		530 „	1.000 „	
4 „	25.000 „		1078 „	500 „	
2 „	20.000 „		101 „	300 „	
2 „	15.000 „		25 „	250 „	
1 „	12.000 „		85 „	200 „	
24 „	10.000 „		100 „	150 „	
3 „	8.000 „		27.065 „	145 „	
3 „	6.000 „		& ogółem	47.660 „	

te wygrane przyszą w kilku oddzielnych w 7. oddziałach do stanowczego rozstrzygnięcia.

Pierwsze **ciągnienie** jest urzędownie stanowione i rozstrzyga, na to: **Cały los oryginalny tylko 3 zł. 50 ct. a. w. Pół losu oryginalnego tylko 1 zł. 75 ct. a. w. Ćwierć losu oryginalnego tylko 88 ct. a. w.**

Te przez państwo gwarantowane losy oryginalne, (bez zakazane promesy) rozsyłają się *za frankowaną przesyłką gotówką do najdalszych okolic.* Każdy udział biorący dostaje wraz z *oryginalnym losem* także herbem państwa opatrzony *plan gry* oryginalny *gratis*, a po każdorazowem ciągnieniu *natychmiast urzędowy* spis ciągnień bez zawierania.

Wypłata i rozsełka pieniędzy wygranych następuje przezemnie *wprost* interesantom *natychmiast i pod najwięksą dyskrecyą.*

Każde zamówienie można pojedyńczo za pomocą *przekazu pocztowego* uskutecznić, albo za pomocą *rekomendowanego listu.* Uprasza się z zleceniami ze względu na bliskie ciągnienie udawać się **do dnia 13. Grudnia b. r. z zaufaniem do**

Samuela Heckschera senr.,

Bankiera i kantoru wekslowego

HAMBURGU. (169, 3—9)

„Strzeżonego Pan Bóg strzeże".

Towar jest najtańszym, jeśli pociągnąym wprost z fabryki.

E. C. FLADER,

Johstadt w Saksonii,

fabrykant najtańszych i najlepszych

sikawek

nagrodzony 19 złotemi medalami na wystawach.

W ostatnich 10 latach **2.220 sikawek** sprzedanych.

„HYDRONETY" Sikawki połejowe od 9 złr. Sikawki ręczne od 42 złr. Bez zbiornika od 14 złr. (144, 4—12)

Gminom na spłatę ratami za pośrednictwem Wł. Żaska, Inżyniera, l. 16. Piekarska, Lwów.

Oliwę i smarowidło

do maszyn

w rzeczywiście najlepszych gatunkach oraz

Siarczan miedzi

(siny kamień) (144, 3—10)

polecamy po najtańszych cenach

Hübner i Hanke

we Lwowie.

Izydor Wohl

ulica Syxtuska l. 6 we Lwowie

poleca Szan. P. T. publiczności

swój wyłączny skład

HERBATY

rossyjskiej.

Łaskawe zlecenia odwrotną pocztą.

(155, —10)

Nie powierzchowna

tylko mniemanie i **radykalnie** przeprowadzona kuracya chorób syfilistycznych jest jedyną rękojmią uzyskania najsumienniejszych następstw w przeszłości. Takową zapewnia na podstawie ścisłych badań i licznych doświadczeń swej pięcnastoletniej praktyki: **Specyalista** do chorób syfilistycznych i skórny b. prakt. lek. medycyny, chirurgii i akuszeryi (145, 5—12)

J. Kurpiel

mieszkający *we Lwowie przy ulicy Wałowej l. 3* pierwsze piętro, drzwi Nr. 16 ordynuje od godz. 9. do 1. przed południem i od 2. do 5. po południu. Rany, wrzody, wyrzuty skórne wszelkiego rodzaju, zakażne i kataralne, upływy u kobiet i mężczyzn, kurczyny, sądne skóki **samogwałtu**, jak osłabienia nerwowe, **impotencyę**, nasienioki, inkliniacyę do suchot i t. d. tudzież bladaczkę i niektóre wypadki niepłodności, teczy bez bolu gruntownie i pod zaręczeniem najściślejszej dyskrecyi. — Zamiejscowym udziela rady letownie i wysyła na żądanie lekarstwa i w zakrzewnalny sposób.

Towarzystwo

GALIC. KASY ZALICZKOWEJ

we Lwowie, Rynek l. 17.

Stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką,

przyjmuje wkładki na książeczki oszczędności, oprocentowując takowe po 6% rocznie.

Kasa Towarzystwa zwraca wkładki. od 100 do 500 złr. za 30-dniowem wypowiedzeniem. (120, 10—5)

od 500 do 1000 złr. za 60- „ wypowiedzeniem.

od 1000 złr. i resztę kapitały za 90-dniowem w ypowiedzeniem.

Udziały oprocentowują się od dnia wkładki. *Dyrekcy.*

Wydawca, właściciel i odpowiedzialny redaktor: **Marceli Turkawski.** Z drukarni A. Wajdowicz (przed. Pozewalk), pod zarządem kierującego Bednarskiego.